

KS § 268

Dnr KS/2023:569 – 003

VA-policy för Strängnäs kommun

Beslut

Kommunstyrelsen förslår kommunfullmäktige besluta att

1. anta VA-policy för Strängnäs kommun enligt ordförandens förslag daterat 2023-11-15.

Beslutsgång

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut och att detta blir kommunstyrelsens beslut.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har fått av teknik- och fritidsnämnden att bereda ärende om VA-policy för Strängnäs kommun inför slutligt beslut i kommunfullmäktige. Syftet med införandet av en VA-policy är att övergripande beskriva Strängnäs kommuns viljeinriktning inom allmänt och enskilt VA, dricksvattenförsörjning, energi- och vattenhushållning samt tillvaratagande av växtnäringsämnen på sätt som inte påverkar vare sig människors hälsa eller miljön på ett negativt sätt.

Med anledning av att ärendet behöver hanteras av kommunfullmäktige i december 2023 i samband med vattentjänstplanen görs bedömningen att en återremiss inte är lämplig varför ett ordförandeförslag läggs fram. I ordförandens förslag har språkliga korrigeringar gjorts, liksom i ordförandens förslag till vattentjänstplan har också förvaltningsorganisatoriska detaljer omformulerats.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

Genom koppling mot bland annat översiktsplan, VA-utbyggnadsplan, kretslopps- och avfallsplan samt vattenplan, ska vattentjänstplanen bidra till en tydlig målstyrning för att säkerställa att Strängnäs kommuns vattenförvaltning är hållbar över tid. Det betyder att kommunen planerar och bygger ett hållbart samhälle utifrån hushållningsprincipen för samhällets energi- och vattenresurser samt återvinningsbara fraktioner.

Uppföljning

VA-policy följs upp vart fjärde år.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag om VA-policy för Strängnäs kommun, 2023-11-15

Styrdokument, VA-policy för Strängnäs kommun, ordförandens förslag, 2023-11-15

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Protokollsutdrag, TFN § 93, 2023-10-24, Beslut om VA-policy
Styrdokument, VA-policy, ny, 2023-10-04
Information, Samrådsredogörelse VA-policy och Vattentjänstplan, 2023-10-04
Svar, SEVAB´s remissutlåtande, 2023-07-04
Delegationsbeslut, Ordförandebeslut, Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens
yttrande på VA-policy+vattentjänstplan, 2023-07-03
Länsstyrelsens yttrande över Strängnäs kommuns VA-policy, 2023-06-19

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Teknik- och fritidsnämnden för kännedom
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för kännedom
SEVAB Strängnäs Energi AB för kännedom
Strängnäs kommunföretag AB för kännedom
Länsstyrelsen i Södermanland för kännedom

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Beslutad:	åååå-mm-dd § xx
Myndighet:	Kommunfullmäktige
Diarienummer:	KS/2023:569 - 003
Ersätter:	-
Gäller för:	Alla nämnder och förvaltningen
Gäller fr o m:	2024-01-01
Gäller t o m:	Tills vidare
Dokumentansvarig:	Teknik- och servicekontoret
Uppföljning:	Årligen

VA-policy för Strängnäs kommun

Innehåll

Inledning	3
1 Varför en VA-policy	4
1.2 Viljeinriktning	4
2 Säker dricksvattenförsörjning	4
3 Klimat- och resurseffektiv avloppsvattenhantering.....	5
4 Långsiktigt hållbar dagvattenhantering	5
5 Utveckla hållbara VA-tjänster och föra god dialog	6

Inledning

Vatten av god kvalitet och resurseffektiv avloppshantering är en viktig förutsättning för en hållbar och lyckad utveckling för av Strängnäs kommun. Behovet av VA-försörjning behöver tidigt beaktas inom all planering av nya bebyggelseområden eller där områden förändras.

I egenskap av VA-huvudman ansvarar SEVAB Strängnäs Energi AB för utredning, utveckling, investering, drift, underhåll och planering för den allmänna VA-anläggningen, samt är delaktig i framtagandet av övergripande styrdokument för Strängnäs kommun som har koppling till samhällsbyggnad och miljö.

~~SEVAB ansvarar i egenskap som VA-huvudman för utredning, utveckling, investering, drift, underhåll och planering för den allmänna VA-anläggningen. SEVAB är också delaktig i framtagande av Strängnäs kommuns övergripande styrdokument med koppling till samhällsbyggnad och miljö inom sina uppdrag.~~

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för tillsyn och krav på allmänna och enskilda VA-anläggningar och ledningsnät, samt är delaktig i framtagande av styrdokument med koppling till samhällsbyggnad och miljö.

~~Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (MSN) ansvarar för tillsyn och krav på allmänna VA-anläggningar och ledningsnät samt de fastigheter som har enskilda vatten- och avloppslösningar. MSN är också delaktig i framtagande av styrdokument med koppling till samhällsbyggnad och miljö inom sina uppdrag.~~

Strängnäs kommuns förvaltning erbjuder kostnadsfri VA-rådgivning till enskilda fastighetsägare samt ansvarar för framtagande, genomförande och uppföljning av strategiska styrdokument som vattentjänstplan, VA-utbyggnadsplan samt plan för dagvattenhantering och dagvattenpolicy.

~~Teknik- och servicekontoret (TSK) erbjuder kostnadsfri VA-rådgivning till enskilda fastighetsägare samt ansvarar för framtagande, genomförande och uppföljning av strategiska styrdokument som denna VA-policy men även Vattentjänstplan, kommande VA-utbyggnadsplan samt plan för dagvattenhantering och Dagvattenpolicy.~~

Samhällsbyggnadskontoret (SBK) och SEVAB är viktiga parter för framtagande, genomförande och uppföljning av de strategiska styrdokumenterna nämnda ovan.

1 Varför en VA-policy

Syftet med en VA-policy är att på en övergripande nivå beskriva hur Strängnäs kommun ska arbeta för att nå sitt mål att trygga såväl god dricksvattenförsörjning, klimat och resurseffektiv spill- och dagvattenhantering samt som hållbart tillvaratagande av växtnäringsämnen. Detta utan att påverka vare sig människors hälsa eller miljön negativt. Det här är en global utmaning och som vi i Strängnäs kommun antar utmaningen lokalt, på vår hemmaplan.

1.2 Viljeinriktning

- 1.2.1 VA-tjänsterna ska hanteras tidigt i planprocessen och vara väl förankrade i den politiska organisationen.
- 1.2.2 Samhällsbyggandet behöver utvecklas för att er hålla långsiktigt hållbara lösningar för dricksvatten, spillvatten och dagvatten med hänsyn till hälsa, miljö och ekonomi. Dagvatten- och VA-hanteringens ska bidra till, inte försvåra att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås.
- 1.2.3 Genom god service och tillsyn ska kommunen stötta enskilda fastighetsägare, samfälligheter och verksamhetsutövare att verka för att allmänna, gemensamma och enskilda avlopp uppfyller krav på rening och utformning som möjliggör god hushållning som återanvändning av resurser som fosfor och kväve.
- 1.2.4 God kommunikation ska föras med allmänhet, enskilda och verksamheter för att bidra till ökad medvetenhet och beteendeförändring i frågor som rör allas vår användning och hushållning med vatten- och avloppresursen.
- 1.2.5 En långsiktig avsättning av växtnäringsämnen från enskilda avlopp ska säkerställas med hjälp av hållbara och accepterade metoder. Lokala samarbeten för återföring av växtnäringsämnen ska främjas där det bedöms finnas goda förutsättningar.

2 Säker dricksvattenförsörjning

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och tillräcklig tillgång med hög kvalitet utgör en viktig förutsättning för ett fungerande samhälle. För att långsiktigt säkra en robust dricksvattenförsörjning krävs en regional samverkan. I Sverige har vi erfarenhet av att ha haft relativt gott om vatten till dricksvattenproduktion. I spåren av klimatförändringarna förväntas värmeböljor, torrperioder bli vanligare med lägre grundvattennivåer som följd. Parallellt inträffar skyfallen allt tätare med översvämningar som följd.

Det finns en potentiell risk att yt- och grundvattnet för dricksvattenproduktion också kan förorenas. Detta kan ske vid en olyckshändelse till sjöss, på väg eller järnvägsspår men även vid exempelvis bekämpningsmedelsanvändning. Det är viktigt att ytvatten och grundvatten ges tillräckligt skydd mot bland annat föroreningar vilket görs bland annat genom inrättande av vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter men också genom tillsyn av miljömyndighet.

Kommunkoncernen ska själv vara ett föredöme och hushålla med dricksvatten och hänsynsfullt använda grundvatten, men också uppmuntra andra parter såsom till exempel näringsliv, ideella organisationer samt och hushåll genom aktiv kommunikation. Alla är vi viktiga föredömen i hur vi nyttjar dricksvattnet hållbart samt skyddar våra vattentäkter för kommande generationer.

3 Klimat- och resurseffektiv avloppsvattenhantering

Miljöbalken innehåller grundläggande krav på hur avloppsvatten ska hanteras. Det ska tas om hand på ett sätt som skyddar miljön och människors hälsa. Den allmänna avloppsanläggningen ska leda bort och rena avloppsvatten med tillräcklig kapacitet idag och i framtiden baserat på klimat, folkmängd och utsläppsvillkor, samtidigt som en minimering av miljöpåverkan av utsläpp till vatten sker. Tillflödet av grund-, dränerings- och nederbördsavloppsvatten till det spillvattenförande systemet ska begränsas genom lämpliga insatser.

Mälaren är Strängnäs kommuns största recipient och utgör dricksvattentäkt för över 2,1 miljoner personer varav ca 30 000 kommuninvånare. För att långsikt skydda Mälaren är det viktigt både för enskilda avloppsägare såväl som VA-huvudmannen för det allmänna avloppssystemet, att fortsatt minska mängden oönskade utsläpp till grund- och ytvatten. Växtnäringsämnen i avloppsvatten ska återföras i kretslopp i så stor utsträckning som möjligt utan risk för negativ påverkan på miljö eller människors hälsa.

Återanvändning av renat avloppsvatten ska främjas för att hushålla med vattenanvändning generellt, ta tillvara resurser som växtnäringsämnen och vatten ska tas tillvara där det går, samt minska utsläpp av oönskade ämnen minskas till Mälaren eller annan närliggande recipient.

En sårbarhets- och klimatanalys för Strängnäs kommun är en viktig utgångspunkt för att identifiera översiktliga prioriteringar när det gäller krisberedskap där inkluderat vatten- och avloppsvattenförsörjning är inkluderat.

4 Långsiktigt hållbar dagvattenhantering

Dagvatten klassificeras som avloppsvatten och hanteringen regleras därför i lagen om allmänna vattentjänster och av miljöbalken. Plan och bygglagen (PBL)

innehåller ytterligare anvisningar för hantering av dagvatten vid ny- och ombyggnation speciellt med avseende på skyfall.

Dagvatten från vanlig bebyggelse och hårdgjorda ytor för med sig näringsämnen och andra oönskade ämnen. Det ~~och~~ behöver därför fördröjas och renas innan det når recipienten.

För att möta klimatförändringen som kommer med större och mer intensiva nederbördstillfällen, krävs robusta och driftsäkra dagvattensystem ~~der~~ **med** hantering **som** efterliknar en naturlig avrinning.

Dagvattenhanteringen ska synliggöras och integreras i den bebyggda allmänna miljön och bidra till att stärka ~~för~~ rika gröna strukturer, så kallade grön- och blåstruktur, **som** också **är** viktiga ekosystemtjänster.

Hållbar dagvattenhantering behöver säkerställas tidigt i planprocessen, både i samband med ny- ~~och~~ **och** ombyggnation.

Kommunen behöver ge förutsättningar för rådighet~~en~~ över mark som behöver ställas till förfogande för anläggande av grön och blå (dagvatten) infrastruktur, samt tydliggöra hur **och av vem** dagvattnet ska hanteras i samhällsbyggprocessen ~~och också vem som gör vad~~.

5 Utveckla hållbara VA-tjänster och föra god dialog

Utveckling är viktigt. VA-tjänsterna ska på ett hållbart och kostnadseffektivt sätt prövas för nya tekniska lösningar inom dricksvatten-, spillvatten- och dagvattenhantering ~~och gäller~~ **för** såväl enskilda som allmänna VA-anläggningar.

En framgångsfaktor för utveckling är att föra en god dialog med kommuninvånarna i VA-frågor, samt skapa samspel med andra som nyttjar VA-tjänsterna och aktivt fånga upp behov och önskemål som finns ~~är en~~ framgångsfaktor för utveckling.

Planering för VA-tjänster ska alltid göras utifrån ett samhällsekonomiskt försvarbart perspektiv.

TFN/2023 § 93

TFN/2023:330 - 003

Beslut om VA-policy för Strängnäs kommun

Beslut

Teknik- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. anta VA-policy för Strängnäs kommun

Beslutsgång

Ordföranden finner att det endast finns ett förslag till beslut och att det blir teknik- och fritidsnämndens beslut.

Beskrivning av ärendet

Syftet med att införa en VA-policy för Strängnäs kommun är att på en övergripande nivå visa viljeinriktning inom allmänt och enskilt VA god dricksvattenförsörjning, hushållning med energi och vatten samt tillvaratagande av växtnäringsämnen. Och att detta sker utan att påverka vare sig människors hälsa eller miljön negativt. Hushållning av resurser är generellt en global utmaning och vi, Strängnäs kommun, antar här VA-utmaningen lokalt på vår hemmaplan.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

VA-policy och vattentjänstplanen ska genom koppling mot bland annat översiktsplan, kretslopps- och avfallsplan, vattenplan samt VA-utbyggnadsplan och plan för dagvattenhantering (när de två i nästa steg tas fram) bidra till en tydlig målstyrning för att Strängnäs kommuns vattenförvaltning är hållbar över tid. Det betyder att vi i Strängnäs kommun planerar och bygger vårt hållbara samhälle utifrån hushållningsprincipen för våra resurser energi, vatten och återvinningsbara fraktioner.

Uppföljning

VA-policyn ska följas upp vart fjärde år

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Beslut om VA-policy (ny), 2023-09-28

Styrdokument, VA-policy för Strängnäs kommun, 2023-09-27

Information, Samrådsredogörelse, 2023-10-04

Svar, Länsstyrelsens yttrande, 2023-06-21

Yttrande, Ordförandebeslut på VA-policy + vattentjänstplan, 2023-08-07

Svar, SEVAB s remissutlåtande VA-policy och vattentjänstplan, 2023-07-04

Beslutet skickas till

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige
Länsstyrelsen i Södermanland, för kännedom
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, för kännedom
SEVAB, för kännedom

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

Beslutad:	
Myndighet:	Kommunfullmäktige
Diarienummer:	TFN/2023:330 - 003
Ersätter:	Inget styrdokument
Gäller för:	Alla nämnder och förvaltningen
Gäller fr o m:	2024-01-01
Gäller t o m:	Tillsvidare
Dokumentansvarig:	Teknik- och servicekontoret
Uppföljning:	Årligen...

VA-policy, ny

1 Inledning

Vatten av god kvalitet och resurseffektiv avloppshantering är en viktig förutsättning för en hållbar och lyckad utveckling för Strängnäs kommun. Behovet av VA försörjning behöver tidigt beaktas inom all planering av nya områden eller där områden förändras.

SEVAB, ansvarar i egenskap som VA-huvudman för utredning, utveckling, investering, drift, underhåll och planering för den allmänna VA- anläggningen. SEVAB är också delaktig i framtagande av Strängnäs kommuns övergripande styrdokument med koppling till samhällsbyggnad och miljö inom sina uppdrag.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (MSN) ansvarar för tillsyn och krav på allmänna VA- anläggningar och ledningsnät samt de fastigheter som har enskilda vatten- och avloppslösningar. MSN är också delaktig i framtagande av styrdokument med koppling till samhällsbyggnad och miljö inom sina uppdrag.

Teknik- och servicekontoret(TSK) erbjuder kostnadsfri VA-rådgivning till enskilda fastighetsägare samt ansvarar för framtagande, genomförande och uppföljning av strategiska styrdokument som denna VA-policy men även Vattentjänstplan, kommande VA-utbyggnadsplan samt plan för dagvattenhantering och Dagvattenpolicy.

Samhällsbyggnadskontoret (SBK) och SEVAB är viktiga parter för framtagande, genomförande och uppföljning av de strategiska styrdokumenterna nämnda ovan.

1.1 Varför en VA-policy

Syftet med en VA-policy är att på en övergripande nivå beskriva hur Strängnäs kommun ska arbeta för att nå sitt mål att trygga såväl god dricksvattenförsörjning, klimat och resurseffektiv spill- och dagvattenhantering samt hållbart tillvaratagande av växtnäringsämnen utan att påverka vare sig människors hälsa eller miljön negativt. Det här är en global utmaning och vi i Strängnäs kommun antar utmaningen lokalt, på vår hemmaplan.

1.2 Viljeinriktning

1.2.1 VA-tjänsterna ska hanteras tidigt i planprocessen och vara väl förankrade i den politiska organisationen.

1.2.2 Samhällsbyggandet behöver utvecklas för att erhålla långsiktigt hållbara lösningar för dricksvatten, spillvatten och dagvatten med hänsyn till hälsa, miljö och ekonomi. Dagvatten- och VA- hanteringen ska bidra till, inte försvåra att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås.

1.2.3 Genom god service och tillsyn ska kommunen stötta enskilda fastighetsägare, samfälligheter och verksamhetsutövare att verka för att allmänna, gemensamma och enskilda avlopp uppfyller krav på rening och utformning som möjliggör god hushållning som återanvändning av resurser som fosfor och kväve.

1.2.4 God kommunikation ska föras med allmänhet, enskilda och verksamheter för att bidra till ökad medvetenhet och beteendeförändring i frågor som rör allas vår användning och hushållning med vatten- och avloppresursen.

1.2.5 En långsiktig avsättning av växtnäringsämnen från enskilda avlopp ska säkerställas med hjälp av hållbara och accepterade metoder. Lokala samarbeten för återföring av växtnäringsämnen ska främjas där det bedöms finnas goda förutsättningar.

2 Säker dricksvattenförsörjning

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och tillräcklig tillgång med hög kvalitet utgör en viktig förutsättning för ett fungerande samhälle. För att långsiktigt säkra en robust dricksvattenförsörjning krävs en regional samverkan. I Sverige har vi erfarenhet av att ha haft relativt gott om vatten till dricksvattenproduktion. I spåren av klimatförändringarna förväntas värmeböljor, torrperioder bli vanligare med lägre grundvattennivåer som följd. Parallellt inträffar skyfallen allt tätare med översvämningar som följd.

Det finns en potentiell risk att yt- och grundvattnet för dricksvattenproduktion också kan förorenas. Detta kan ske vid en olyckshändelse till sjöss, på väg eller järnvägsspår men även vid exempelvis bekämpningsmedelsanvändning. Det är viktigt att ytvatten och grundvatten ges tillräckligt skydd mot bland annat föroreningar vilket görs bland annat genom inrättande av vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter men också genom tillsyn av miljömyndighet.

Kommunkoncernen ska själv vara ett föredöme och hushålla med dricksvatten och hänsynsfullt använda grundvatten men också uppmuntra andra parter såsom t ex näringsliv, ideella organisationer samt hushåll genom aktiv kommunikation. Alla är vi viktiga föredömen i hur vi nyttjar dricksvattnet hållbart samt skyddar våra vattentäkter för kommande generationer.

3 Klimat- och resurseffektiv avloppsvattenhantering

Miljöbalken innehåller grundläggande krav på hur avloppsvatten ska hanteras. Det ska tas om hand på ett sätt som skyddar miljön och människors hälsa. Den allmänna avloppsanläggningen ska leda bort och rena avloppsvatten med tillräcklig kapacitet idag och i framtiden baserat på klimat, folkmängd och utsläppsvillkor samtidigt som en minimering av miljöpåverkan av utsläpp till vatten sker. Tillflödet av grund-, dränerings- och nederbördsvatten till det spillvattenförande systemet ska begränsas genom lämpliga insatser.

Mälaren är Strängnäs kommuns största recipient och utgör dricksvattentäkt för över 2,1 miljoner personer varav ca 30 000 kommuninvånare. För att långsikt skydda Mälaren är det viktigt för enskilda avloppsägare så väl som VA-huvudmannen för det allmänna avloppssystemet att fortsatt minska mängden oönskade utsläpp till grund och ytvatten. Växtnäringsämnen i avloppsvatten ska återföras i kretslopp i så stor utsträckning som möjligt utan risk för negativ påverkan på miljö eller människors hälsa.

Återanvändning av renat avloppsvatten ska främjas för att hushålla med vattenanvändning generellt, ta tillvara resurser som växtnäringsämnen och vatten där det går samt minska utsläpp av oönskade ämnen till Mälaren, eller annan närliggande recipient.

En sårbarhets- och klimatanalys för Strängnäs kommun är viktig utgång för att identifiera översiktliga prioriteringar när det gäller krisberedskap inkluderat vatten- och avloppsvattenförsörjning.

4 Långsiktigt hållbar dagvattenhantering

Dagvatten klassificeras som avloppsvatten och hanteringen regleras därför i lagen om allmänna vattentjänster och av miljöbalken. Plan och bygglagen (PBL) innehåller ytterligare anvisningar för hantering av dagvatten vid ny- och ombyggnation speciellt med avseende på skyfall.

Dagvatten från vanlig bebyggelse och hårdgjorda ytor för med sig näringsämnen och andra oönskade ämnen och behöver därför fördröjas och renas innan det når recipienten.

För att möta klimatförändringen som kommer med större och mer intensiva nederbördstillfällen krävs robusta och driftsäkra dagvattensystem där hantering efterliknar en naturlig avrinning.

Dagvattenhanteringen ska synliggöras och integreras i den bebyggda allmänna miljön och bidra till att stärka för rika gröna strukturer, så kallade grön- och blåstruktur, också viktiga ekosystemtjänster.

Hållbar dagvattenhantering behöver säkerställas tidigt i planprocessen både i samband med ny- som ombyggnation.

Kommunen behöver ge förutsättningar för rådigheten över mark som behöver ställas till förfogande för anläggande av grön och blå(dagvatten) infrastruktur samt tydliggöra hur dagvattnet ska hanteras i samhällsbyggarprocessen och också vem som gör vad.

5 Utveckla Hållbara VA-tjänster och föra god dialog

Utveckling är viktigt. VA-tjänsterna ska på ett hållbart och kostnadseffektivt sätt prövas för nya tekniska lösningar inom dricksvatten-, spillvatten- och dagvattenhantering och gäller såväl enskilda som allmänna VA- anläggningar.

Föra en god dialog med kommuninvånarna i VA-frågor samt skapa samspel med andra som nyttjar VA tjänsterna och aktivt fånga upp behov och önskemål som finns är en framgångsfaktor för utveckling.

Planering för VA-tjänster ska alltid göras utifrån ett samhällsekonomiskt försvarbart perspektiv.

Handläggare

Eddie Lundgren
0152-293 30
Emma Denbaum
0152-292 47

Beslut enligt delegationsordningen för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Yttrande på samrådshandling Vattentjänstplan och VA-policy

Beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar att

1. Ställa sig bakom förvaltningens synpunkter och utlåtande som svar på remissen och delge detta till Teknik- och fritidsnämnden

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Vattentjänster, så definierar vi i Sverige vattenförsörjning och avlopp. Den 1:a januari 2024 ska samtliga kommuner i Sverige ha upprättat en Vattentjänstplan enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Planen ska ge en samlad bild av det VA-arbete som görs i kommunen och skapa goda förutsättningar för att planering och utveckling av samhället genomförs på ett hållbart och samhällsekonomiskt försvarbart sätt. Grunden för Vattentjänstlagen är att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas ur ett långsiktigt perspektiv med hänsyn till både miljö och människors hälsa. Vattentjänstlagen reglerar ansvar mellan kommunen, vattentjänst-utföraren och den som konsumerar vatten (t ex ett hushåll). Det finns rättigheter och skyldigheter för alla parter. Lagen ställer krav men är också ett hjälpmedel för att använda anläggningen på rätt sätt. Utöver det finns det ingen detaljerad reglering om vad en vattentjänstplan ska innehålla, det behöver anpassas efter den specifika kommunens behov.

Syftet med en VA-policy är att på en övergripande nivå beskriva hur Strängnäs kommun ska arbeta för att nå sitt mål att trygga såväl god dricksvattenförsörjning som hushålla med energi och vatten samt tillvaratagande av växtnäringsämnen utan att påverka vare sig människors hälsa eller miljön negativt. Det här är en global utmaning och vi i Strängnäs kommun antar utmaningen lokalt, på vår hemmaplan.

VA-policy och vattentjänstplanen ska genom koppling mot bland annat översiktsplan, kretslopps- och avfallsplan samt vattenplan bidra till en tydlig

målstyrning för att Strängnäs kommuns vattenförvaltning är hållbar över tid. Det betyder att vi planerar och bygger vårt samhälle utifrån hushållningsprincipen för våra resurser energi, vatten och återvinningsbara fraktioner.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har av Teknik- och fritidsnämnden fått två remisser att yttra sig över, VA-policy och Vattentjänstplan, där nämnden väljer att yttra sig över båda remisserna i samma svar då vi anser då hör ihop så tätt. Yttrandet är dock i vissa avseenden uppdelat mellan VA-policyn och Vattentjänstplanen så det tydligt framgår vilka synpunkter som är till vilken plan.

Föreslaget yttrande från förvaltningen på föreslagen Vattentjänstplan

Den kommande versionen av Vattentjänstplanen beskriver kommunens hantering av den enskilda VA-anläggningen likväl kommunens allmänna VA-anläggningar. Den upplevs konkret, där det framgår vilka förutsättningar det finns för kommunens hantering av VA-anläggningar, lagstiftning samt prioriterade åtgärder.

Utifrån *ett strategiskt planeringsperspektiv*, så stämmer beskrivningen av Översiktsplanen. Samhällsbyggnadskontoret och Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för dock diskussioner om att i direkt efter Översiktsplanen antagits påbörja en översyn av de fördjupade översiktsplanerna (inget fattat beslut finns ännu om översynen men planeras föreslås i samband med antagandet av Översiktsplanen). Det vore därför fördelaktigt om Vattentjänstplanen kompletteras med detta, så att texten hålls aktuell under längre tid. Förslag på tillägg i stycket om översiktsplanen, alternativt som inforuta kan vara: *”När Översiktsplanen antagits finns planer på att integrera de fördjupade översiktsplanernas markanvändningskartor i Översiktsplanen för att skapa en mer sammanhållen översiktsplaneprocess. Detta innebär därmed att de fördjupade översiktsplanerna under kommande år kan försvinna som separata planhandlingar och istället integreras direkt i Översiktsplanen. Fram till dess är det viktigt att Översiktsplanens ställningstaganden beaktas om planering föreslås inom utpekade FÖP-utvecklingsområden”*

Vidare vore det fördelaktigt om arbetet med att identifiera vattentjänster i kommunens samtliga områden med sammanhållen bebyggelse kan påskyndas och integreras i kommande versioner av vattentjänstplanen. Det är ett viktigt underlag för kommunens övriga strategiska planering och skulle kunna vara ett viktigt underlag även i kommande översiktsplan som just nu uppdateras. Om detta inte hinns med under Översiktsplanens revideringsprocess kan en alternativ lösning i Översiktsplanen vara att skriva en tydlig hänvisning till vattentjänstplanen och att den framöver kommer peka ut vart behoven finns.

I delavsnitt 2.2 *”Hur vill vi jobba med dagvattenhanteringen”* i vattentjänstplanen finns följande text med: *” Hur vi jobbar i samhällsbyggprocessen med*

dagvattenhantering ska finnas tillgänglig och relevant för samtliga berörda parter vid nyetablering av dagvattenanläggning eller väsentlig ändring av befintlig". Skulle det gå att till kommande handlingar förtydliga hur vi ska jobba med dagvattenhanteringen något mer? Just nu känns texten något tunn och kan upplevas mer som en till viljeinriktning men som inte går att använda som tydlig riktlinje i samhällsbyggnadsprocessen. Inom vattenplanen och samrådshandlingen hänvisas till Dagvattenpolicy från 2007 men denna återfinns inte inom VA-policyn eller Vattentjänstplanen på ett tydligt sätt. Är tanken att denna fortsatt kan användas under en övergångsperiod? Om inte föreslår miljö- och samhällsbyggnadsnämnden framöver att VA-policyn, Vattentjänstplanen eller Vattenplanen kompletteras med lite tydligare riktlinjer kring hur dagvatten kan och bör hanteras inom kommunen. Det kan vara fördelaktigt att lyfta fram exempel på öppna dagvattenlösningar så som LOD, transporter, fördröjningsåtgärder eller övriga lösningar som kan vara aktuella att använda sig utav. En annan tanke är om även övergripande principer kunna vara aktuella att beskriva kopplat till dagvattenhanteringen så om det görs i Dagvattenpolicyn från 2007? En annan tanke är att Vattentjänstplanen eller annan lämplig plan skulle kunna beskriva hur dagvattenhanteringen kan se ut i samhällsbyggnadsprocessen, exempelvis genom minskning av hårdgjorda ytor, filtrering av rinnande vatten från hårdgjorda ytor, avledningen till andra lämpliga lösningar med mera.

Ett sista utvecklingsförslag kopplat till avsnittet om dagvattenhantering, är om vattentjänstplanen skulle kunna identifiera ytor som bör avsättas för dagvattenhantering? Detta skulle skapa ett tydligt planeringsunderlag där översiktsplanen sedan kan peka ut och beakta dessa ytor som viktiga att bevara. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ser fram emot att delta och bidra i arbetet med att ta fram ett arbetsflöde för dagvattenhanteringen i samhällsbyggnadsprocessen under 2023.

Under avsnittet 2.3 "*Hur vill vi jobba med enskilda avlopp*" så lyfts det att för många områden kan det vara samhällsekonomiskt med enskilda VA-anläggningar så länge det kan göras utan risk för negativ påverkan för människors hälsa eller miljön. Detta delas av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och det vore intressant att framöver se över om dessa områden skulle gå att identifiera och peka ut på karta, då det kan vara ett intressant planeringsunderlag.

Utifrån ett **strategiskt vattenperspektiv**, så föreslås det att förtydliga kopplingen mellan vattentjänstplanen och vattenplanen, samt beskriva gränslinjen mellan de två dokumenten. De två dokumenten möts främst när det gäller dagvatten. Exempelvis, så snart naturvatten kommer in i dagvattennätet/spillvatten, går det in under Vattentjänstplanens regim. På andra hållet lämnar dagvattnet Vattentjänstplanen och kommer in i Vattenplanen så snart det lämnar ledningsnätet och kommer upp i dagsluset i form av diken eller dammar. På så vis vore det bra om man kan tydliggöra att Strängnäs ska eftersträva dagvattenåtgärder som också bidrar till andra värden så som biologiska och estetiska.

Vattentjänstplanen och vattenplanen möts även när det gäller grundvattenhantering, främst i och med dricksvattenförsörjning. Om det kommer in tillskottsvatten i ledningsnätet, kan det då även innebära att det läckande nätet läcker ut avloppsvatten i områden där vattentrycket utanför ledningen är lägre än i ledningen? Detta skulle i så fall kunna innebära en miljörisk, liksom riskera att infiltreras till grundvattnet. Ett förslag är att ta fram ett stycke kring hur dessa planer är kopplade till varandra i de två aspekterna och ha med i båda handlingar.

I vattenplanen föreslås framtagande av en dagvattenplan (*"Kommunen behöver arbeta fram tydliga riktlinjer och strategier för dagvattenhanteringen i en dagvattenplan"*) vilket inte nämns i vattentjänstplanen (eller VA-policyn för den delen). Det kan vara bra att tydliggöra om/att en sådan ska tas fram- exempelvis under punkt 5.1.6 alt 5.1.7, prioriterade åtgärder i vattentjänstplanen (samt uppdatera vattenplanen i och med detta). Alternativt förtydliga dagvattenhanteringen- exempelvis även inkludera framtagande av utredning för lämpliga lokaler för dagvattenåtgärder osv.

I vattenplanen anges att "Vattentjänstplanen är en kommunal vatten- och avloppsplan som omfattar en heltäckande och långsiktig vatten och avloppsplanering och tar hänsyn till miljökvalitetsnormerna". Det bör tydliggöras på vilket sätt vattentjänstplanen tar hänsyn till miljökvalitetsnormerna. Förslagsvis i avsnitt 3.2 Vattendirektivet alt som inforuta.

Föreslaget yttrande från förvaltningen på föreslagen VA-policy

Generellt upplevs VA-policyn som tydlig och hålls på en kort tydlig nivå med viljeinriktningar hur perspektiven ska och bör hanteras av kommunen.

Utifrån **ett strategiskt planeringsperspektiv**, bedöms nuvarande förslag vara något tunt när det gäller konkreta riktlinjer, övergripande principer, principer, restriktioner samt olika vattenlösningar som kan vara möjliga (och som fanns med i tidigare utkast till Dagvattenpolicy). För att stötta förvaltningen i dess övergripande planeringsarbete kan det vara värdefullt att fundera på om VA-policyn, alternativt om det passar bättre i pågående Vattentjänstplan komplettera någon av handlingarna med mer konkret hantering av dagvatten. Vidare är frågan om LOD nu utgått som hantering, eller om det också är något som kommer hanteras i kommande Vattentjänstplan.

Vidare vore det önskvärt att förtydliga viljeinriktning 1.2.2 som säger *"Samhällsbyggandet behöver förändras och utvecklas för att kunna erhålla långsiktigt hållbara lösningar för dricksvatten, spillvatten och dagvatten med hänsyn till hälsa, miljö och ekonomi"*. Nuvarande skrivning kan uppfattas som något bakåtsträvande och fokusera på den historiska planeringen och menar att samhällsbyggandet skett på fel sätt i kommunen som inte skett på ett långsiktigt

hållbart sätt. Det kanske räcker beskriva att samhällsbyggandet behöver möjliggöra för långsiktigt hållbara lösningar? Om det är så att kommunen har en "planeringsskuld" med historisk planering som inte skapat tillräckligt hållbara lösningar för vattenhanteringen kan det vara intressant om det framgår, så lärdomen kan dras kring vad som gjorts historiskt och det kan göras bättre framöver.

VA-policyn beskriver de viljeriktningar kommunen har gällande kommunens VA-hantering och utifrån ett **strategiskt vattenperspektiv**, så saknas kopplingen till miljö kvalitetsnormerna. Detta skulle exempelvis kunna beskrivas under punkt 3: Klimat och resurseffektiv avloppshantering. "*Miljö kvalitetsnormer är bestämmelser om vattenkvaliteten*" vilket känns relevant, inte minst gällande dricksvattenförsörjningen. Ett förslag är att förtydliga hur VA-policyn kopplar till Miljö kvalitetsnormerna (MKN), alternativt förtydliga kopplingen i vattentjänstplanen och hänvisa dit.

Bra att belysa det grön-blåa perspektivet och att dagvattenhanteringen ska in tidigt i planprocessen. Här kan en utredning kring lämpliga lokaler för dagvattenåtgärder ligga som betydande underlag och förslås att beskrivas under punkt 4. Skapa utrymme för dagvattenhantering.

Övriga synpunkter: Sammanfattningsvis så upplevs både Vattentjänstplanen och VA-policyn som två genomarbetade och tydliga handlingar som beaktar viktiga aspekter i den kommunala VA-hanteringen. Uppskattningsvis skulle det kunna förtydligas hur de två handlingarna hör samman, då det i nuläget känns otydligt. Skulle exempelvis VA-policyn kunna integreras direkt i Vattentjänstplanen under avsnitt 2? Inom samhällsbyggnadskontoret pågår ett arbete i samband med revideringen av översiktsplanen att minska antalet strategiska dokument på kort och lång sikt. Att ha allt för många strategiska planer kan skapa en otydlighet inom förvaltningen. Då avsnittet kring VA-policyn i vattentjänstplanen lyfter samma viljeinriktning som i VA-policyn skulle en integrering kunna förenkla för läsare och kanske även skapa en tydligare hierarki mellan alla strategier och planer som kommunen följer.

Kopplat till vattentjänstplanen är prioriterade åtgärder 5.1.3 som handlar om Sårbarhets- och klimatanalys. Kansliavdelningen har precis tillsatt en samordnare för klimatanpassningsarbetet som kommer forma sitt uppdrag under året. Förslaget är även att sårbarhets- och klimatanalys ses som en utveckling av sårbarhetsanalyser som Säkerhetsavdelningen för att bättre fånga upp risker i den befintliga redan byggda miljön. Ett sådant upplägg skulle innebära att kansliavdelningen blir ansvarig för att driva på arbetet då de planerar inom kort ha en samordnare-funktion, i dialog med övriga förvaltningen men där SBK och TSK+SEVAB blir nyckelparter tillsammans med Kansliavdelningen i detta arbete.

För att förtydliga för läsarna skulle vidare kortare info-ruta läggas till som beskriver vad VA-tjänster innebär så det tydligt framgår för den mindre insatta.

Ekonomiska konsekvenser för kommunen

Beslutet medför inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Övriga konsekvenser

Beslutet medför inga övriga konsekvenser.

Uppföljning

Ingen uppföljning krävs.

Beslutsunderlag

Samrådshandling, *VA-POLICY*, 2023-06-13

Samrådshandling, *VATTENTJÄNSTPLAN*, 2023-06-13

Protokollsutdrag, Teknik- och fritidsnämnd TFN/2023 § 56, 2023-05-23

Protokollsutdrag, Teknik- och fritidsnämnd TFN/2023 § 57, 2023-05-23

Beslutet skickas till

Teknik- och fritidsnämnden

Anders Härnbro (S)

Ordförande miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	ANDERS HÄRNBRO	
DATUM & TID:	2023-08-07 09:43:19 +02:00	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_07b10c483e13b422f95b63be6b74cbdc	

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-08-07 09:43:32 +02:00
Ref: 86238SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Strängnäs kommun
terese.askerstedt@strangnas.se

Länsstyrelsens yttrande över Strängnäs kommuns VA-policy

TFN/2023:330

Länsstyrelsen har på kommunens begäran gått igenom Strängnäs VA-policy och lämnar nedanstående synpunkter.

I kommunens viljeinriktning (1.2.2) kan man med fördel lägga till att MKN ska följas.

Dagvatten- och VA- hantering ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Och inte försvåra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten där de idag inte följs.

De som medverkat i yttrandet

I handläggningen har miljöskyddshandläggare Caroline Halsius och Irene Karlsson Elfgren medverkat.

2023-07-04

Remissutlåtande samrådshandling VA-policy och Vattentjänstplan

SEVAB har getts möjlighet att granska en samrådshandling för Vattentjänstplan (daterad 23-05-05) och VA-policy (daterad 23-04-27) från Strängnäs kommun.

I detta remissutlåtande redovisas förslag på omarbetningar som SEVAB anser vara nödvändiga för att ta handlingarna vidare till ett granskningskede. Remissutlåtandet har skrivits av VA-chef och representanter från VA-planeringsavdelningen.

Efter att ha läst in sig på materialet så gör SEVAB den sammanfattande bedömningen att det kommer krävas en omarbetning av dokumentet för att uppfylla lagkravet för en Vattentjänstplan. Det som saknas i Vattentjänstplanen är slutsatser kring delområdena VA-utbyggnadsplan, Plan för allmän VA inklusive skyfall och Miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

SEVAB ser gärna ett fördjupat samarbete med Strängnäs kommun för att klara tidsplanen med Vattentjänstplan innan årsskiftet 2023/2024. Detsamma gäller för arbetet med att upprätta VA-översikt och VA-policy i Strängnäs kommun. Nedan redovisas SEVABs granskningskommentarer i punktform.

1. SEVAB har låtit Nordenswan Carlsson AB genomföra en Legal Opinion på en arbetsutgåva av VA policy och Vattentjänstplan. Nedan redovisas sammanfattande slutsatser från deras arbete. SEVAB anser att synpunkter fortfarande är relevanta att applicera på samrådshandlingar för VA policy och Vattentjänstplan.

"Strängnäs kommuns förslag till vattentjänstplan är ännu inte färdig. Enligt LAV ska varje kommun ha en aktuell vattentjänstplan den 31 december 2023. Detta innebär att kommunerna under år 2023 ska ta fram, samråda och besluta om en vattentjänstplan.

Det är kommunen som ska ta fram vattentjänstplanen och genomföra de utredningar som ska ligga till grund för bedömningen av behovet av en allmän va-anläggning. Det som är det väsentliga med en vattentjänstplan är att den belyser vilka områden som kommunen avser att införliva i verksamhetsområden inom de närmaste tolv åren. Här behöver det framgå när i tiden som fastighetsägarna i dessa områden ska få tillgång till allmänna vattentjänster. Det behöver också vara tydligt vilka vattentjänster som ska byggas ut. Denna del saknas i förslaget.

En viktig förändring som omnämns i förslaget är att det numera finns en ökad flexibilitet i 6 § LAV. Detta innebär en ökad utredningsbörda för kommunen. Ändringen medför att kommuner nu har möjligheten att i stället för att ordna en allmän anläggning se över möjligheterna för fastighetsägarna att ordna egna lösningar. Det är mycket möjligt att detta inte är relevant i Strängnäs kommun, men det är viktigt att frågan utreds så att det finns ett bra underlag inför beslut om VO.

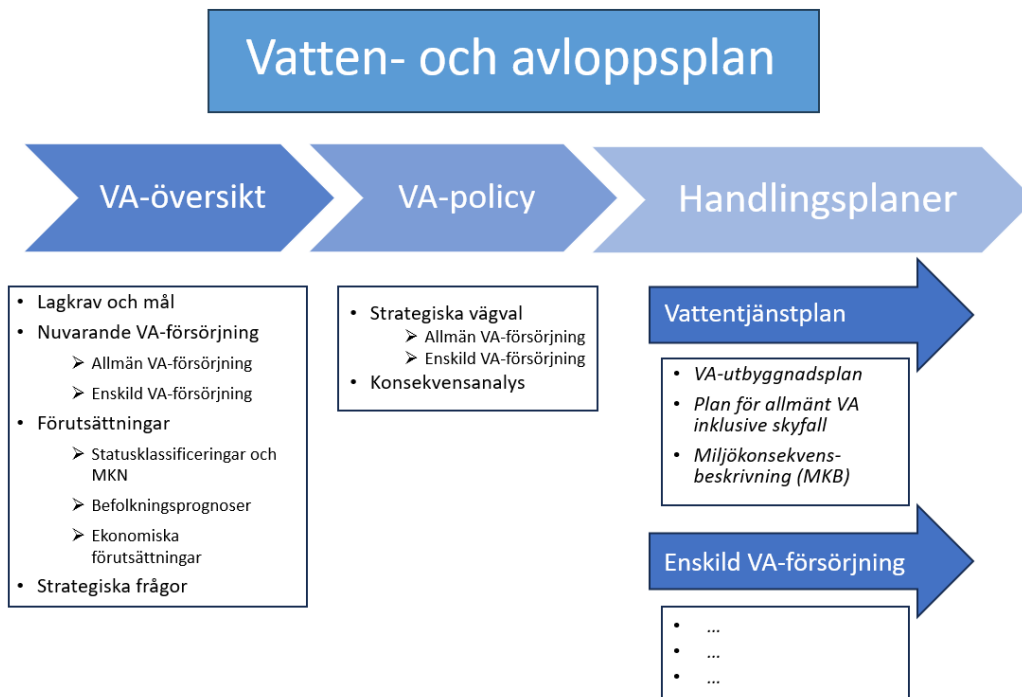
Kommunen ska enligt 6 c § LAV innan vattentjänstplanen antas på lämpligt sätt och i skäligen omfattning samråda med fastighetsägare och andra. Det framgår inte av förslaget hur detta

2023-07-04

ska gå till. En förutsättning för detta är att det är tydligt hur utbyggnaden ska genomföras och vilka fastighetsägare som berörs.

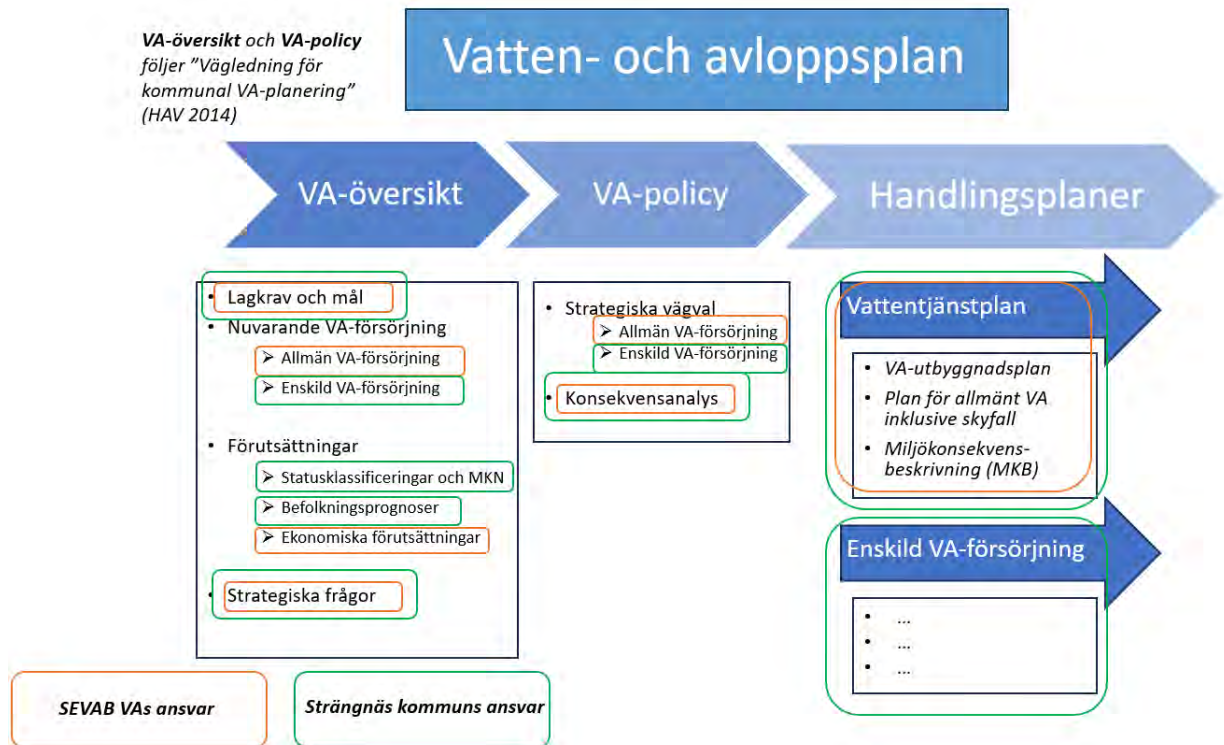
Avslutningsvis är det oklart vad som ligger inom SEVAB:s uppdrag att utföra utredningar och ta fram beslutsunderlag. Detta blir särskilt tydligt när dagvatten och skyfallshanteringen beskrivs. Här skulle det vara bra med en tydlighet vad kommunen respektive va-huvudmannen ska genomföra och finansiera. Vattentjänstplanen ska innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall. Det är kommunen som ska göra denna bedömning och genomföra vissa av de nödvändiga åtgärderna som även behöver framgå av andra kommunala planer.”

2. Baserat på genomförd Legal Opinion och Svenskt Vattens meddelande ”Vägledning vid framtagande av vattentjänstplan komplettering av VA-plan” (M152) konstateras att nuvarande samrådshandling för Vattentjänstplanen saknar vitala delar för att uppfylla vad som ska omfattas av en Vattentjänstplan. Följande områden måste kompletteras till Vattentjänstplanen enligt M152:
 - VA-utbyggnadsplan
 - Plan för allmänt VA inklusive skyfall
 - Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)
3. SEVAB efterfrågar en tydligare struktur och ett sammanhang där det framgår hur Vattentjänstplanen ska förhålla sig till andra planer i kommunens vattenarbete. SEVAB har tagit del av Trosa kommuns Vattentjänstplan, denna föreslås vara vägledande för arbetet i Strängnäs kommun. Nedan redovisas ett förslag utvecklat efter Trosas modell.

2023-07-04

4. Enligt punkt 3 anser SEVAB att det är lämpligt att plocka bort VA-översikt (Nulägesbeskrivning) och VA-policy ur Vattentjänstplanens samrådshandling. SEVAB föreslår i stället att VA-verksamheten tar fram ett förslag på VA översikt och VA policy där Strängnäs kommun bidrar med input för den enskilda VA-försörjningen. Förslag på ansvarsfördelning redovisas nedan. VA-översikt och VA-policy tas fram baserat på dokumentet "Vägledning för kommunal VA-planering" (HAV 2014):

5. De åtgärder som redovisas under kapitel 5 i Vattentjänstplanens samrådshandling stryks i sin helhet då dessa saknar kopplingar till M152.
6. Under denna punkt ger SEVAB förslag på fortsatt arbete med Vattentjänstplanen och delarna VA-utbyggnad, Plan för allmänt VA inklusive skyfall och Miljökonsekvensbeskrivning (MKB):

VA-utbyggnadsplan

SEVAB föreslår att en reviderad VA-utbyggnadsplan tas fram baserat på befintlig prioriteringsmodell från 2016. En ny värdering av parametern Miljö behöver genomföras utifrån det nya tillägget i § 6 LAV.

Det bör övervägas om kommunen även ska värdera om resterande parametrar (Samhälle och Hälsa) eftersom områdenas status sannolikt har förändrats på de snart 8 år som VA-utbyggnadsplanen varit aktuell. Strängnäs kommun bör också överväga att komplettera behovsbedömningen med en bättre GIS-analys med syfte att identifiera vilka områden som faller under LAV § 6 och definitionen "större sammanhang".

2023-07-04

Plan för allmänt VA inklusive skyfall

Denna del av Vattentjänstplanen kan byggas på befintliga dokument för den del som faller under SEVABs ansvar. Den del som faller under kommunens ansvar, dvs skyfallshantering, föreslår SEVAB att kommunen arbetar vidare utifrån den skyfallskartering som DHI låtit utföra åt kommunen under 2022/2023.

Befintlig utredningen saknar en analys över vilka områden i kommunen som är värst drabbade av skyfall. SEVAB föreslår därför att kommunen utför en kompletterande utredning där DHI får besvara frågan om vilka områden i kommunen som har högst prioritet och kräver särskilda åtgärder utifrån ett översvämningsperspektiv. Med denna utredning framtagen blir delen "Plan för allmänt VA inklusive skyfall" i Vattentjänstplanen komplett.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

SEVAB bedömer att omfattningen av Miljökonsekvensbeskrivningen i Vattentjänstplanen inte behöver vara alltför uttömmande i denna version. Områden som lyfts fram i Trosa kommuns Vattentjänstplan är:

- *Övergödning av ytvatten och grundvatten genom spillvatten och dagvatten*
- *Förorening av SFÄ (särskilt förorenande ämnen) av ytvatten och grundvatten genom spillvatten och dagvatten*
- *Påverkan på byggnader och infrastruktur genom höga vattennivåer från översvämnings- och skyfall*
- *Påverkan på klimatet genom användning av energi och transporter kopplat till VA-försörjningen*
- *Förorening av vattentäkt vid olyckor*
- *Hantering av avloppsslam*

Baserat på punktlistan ovan så bedömer SEVAB att det finns flera befintliga dokument som kan användas för att bygga en miljökonsekvensbeskrivning i Vattentjänstplanen. Exempel är:

- Vattenplan 2018
- VA-utbyggnadsplan 2016
- Förnyelseplan 2023
- Strategisk plan VA 2020
- Dagvattenpolicy
- Skyfallskartering 2023
- Beredskapsplan SEVAB
- MKB ÖP
- SEVABs remissutlåtande för ÖP 2040
- Slamstrategi SEVAB
- Etc.

Handläggare
Kristina Svinhufvud

Samrådsredogörelse

Från den 1:a januari 2024 ska samtliga kommuner i Sverige ha upprättat en vattentjänstplan enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster även kallad vattentjänstlagen. Planen ska ge en samlad bild av det VA-arbete som görs i kommunen, såväl enskilt som allmänt VA, och skapa goda förutsättningar för att planering och utveckling av samhället genomförs på ett hållbart och samhällsekonomiskt försvarbart sätt. Vattentjänstlagen reglerar ansvaret mellan kommunen, vattentjänstutföraren och den som konsumerar vatten (t ex ett hushåll). Det finns rättigheter och skyldigheter för alla parter. Lagen ställer krav men är också ett hjälpmedel för att använda vatten- och avloppstjänster på rätt sätt.

SEVAB och Samhällsbyggnadskontoret har båda varit delaktiga i framtagande av Strängnäs kommuns första VA-policy och vattentjänstplan. Teknik- och fritidsnämnden har fattat beslut om att skicka ut vattentjänstplanen och VA-policy på samråd till Länsstyrelsen i Södermanlands län men även berörda SEVAB och Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden(MSN).

Sammanställning av yttranden med respons från TSK (teknik- och servicekontoret) samt SEVAB

Länsstyrelsen:

Då Strängnäs kommun har valt att dela upp sina VA-dokument i bland annat vattentjänstplan, VA-policy, vattenplan, utbyggnadsplan och strategisk plan så är det extra viktigt att i vattentjänstplanen hänvisa till vilket dokument nämnd information går att finna. Kommunen behöver i sitt fortsatta arbete också se över så att tillräcklig information finns i vattentjänstplanen så att 6 b § LAV uppfylls. Man behöver även tillse att materialet som presenteras är tydligt och strukturerat för allmänheten.

SVAR TSK: Vattentjänstplanen ska kopplas tydligt mot andra planer varvid VA-utbyggnadsplan och plan för dagvattenhantering ännu inte finns men är prioriterade åtgärder i nuvarande vattentjänstplan att tas fram. VA-utbyggnadsplanen kommer innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va- anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Vilket är en annan prioriterad åtgärd som är föreslagen i vattentjänstplanen. Materialet ska vara tydligt, strukturerat och tillgänglig för allmänheten.

I VA-policyns viljeinriktning (1.2.2) kan man med fördel lägga till att MKN ska följas. Dagvatten- och VA- hantering ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Och inte försvåra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten där de idag inte följs.

SVAR TSK: taget

När VA-utbyggnadsplanen är färdigställd bör informationen lyftas in i vattentjänstplanen, om inte så behöver en tydlig hänvisning och koppling finnas. Ett kartmaterial från den färdiga utbyggnadsplanen över berörda områden kan med fördel visas i vattentjänstplanen.

SVAR TSK: Det ligger i fortsatt arbete att ta fram VA-utbyggnadsplanen och göra en tydlig koppling eller integreras vid revidering av vattentjänstplanen. Kartmaterial hanteras i den processen.

I planen nämns att det finns avtal med Norsborgs vattenverk för uttag av max 12 000 m³ dricksvatten till kommunen. Finns det beräkningar på när det uttaget ej längre kommer att möta behoven i kommunen avseende beräknad befolkningsökning på 1,5 procent/år? Finns det planer/strategier för att säkerställa dricksvattenförsörjningen kvalitativt och kvantitativt om Nordborgs vattenverk inte har möjlighet att leverera ytterligare önskad mängd dricksvatten?

SVAR SEVAB: vi ser att klara dricksvattenförsörjningen under mycket lång tid framöver utifrån den förbrukningen som Strängnäs VA kollektiv har nu och det avtal om leveransavtal som Strängnäs kommun har med SVOA. Förbrukningen har legat relativt stilla trots att tillväxten i kommunen ökat. Att dricksvattenförbrukningen i kommunen inte ökar trots ökning av befolkning beror bland annat på att vi generellt förbrukar mindre vatten per person nu än tidigare. Att vi alla ska använda dricksvattnet mera hållbart är någonting som vi alla VA huvudmän jobbar med via info kampanjer mm. Avtalet med SVOA är skrivet för att trygga dricksvattenförsörjningen under mycket lång tid framöver och avtalet sträcker sig till 2059 med möjlighet till ytterligare förlängning. Vad gäller Dricksvattenförsörjningsplanen för Strängnäs så pågår i dag framtagande av en dricksvattenmodell och vi kommer att fortsätta arbetet med planen när modellen är klar.

Gorsinge är den enda reservvattentäkten i dagsläget som kan försörja Strängnäs kommun med dricksvatten om Norsborgs vattenverk av någon anledning inte kan leverera. Det kan bli en utmaning för Strängnäs kommun om Mälaren av någon anledning inte kan användas för råvattenuttag då både ordinarie vattenförsörjning och reservvattenförsörjningen är beroende av vattenförekomsten. Länsstyrelsen ser inte att de prioriterade åtgärder som tas upp i vattentjänstplanen inkluderar identifiering av möjliga framtida grundvattentäkter där stora uttag av dricksvatten kan ske. Kommunen bör

överväga att ta med informationen i vattentjänstplanen som en prioriterad åtgärd då det syftar till att planera för en hållbar dricksvattenförsörjning.

SVAR TSK: Detta föreslås kunna ingå i dricksvattenförsörjningsplanen för Strängnäs kommun. Skrivs in i vattentjänstplanen under kapitel Strategisk VA-planering för vidare hantering

Länsstyrelsen ser positivt på att en prioriterad åtgärd är att fortsätta arbetet med ett vattenskyddsområde för Gorsinge reservvattentäkt.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att en åtgärd som prioriteras är framtagande av en Sårbarhets- och klimatanalys för att identifiera Strängnäs kommuns översiktliga prioriteringar när det gäller krisberedskap inkluderat vatten- och avloppsförsörjning.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (MSN)

VA-policyn upplevs generellt övergripande, kort och tydlig men kan vara mer tydlig avseende dagvattenhanteringen

SVAR TSK: dagvattenhanteringen och fortsatt arbete är omformulerat i vattentjänstplanen inte VA-policyn för att vara mer tydlig i frågan.

Vattentjänstplanen upplevs konkret där det framgår vilka förutsättningar som ges, lagstiftning samt prioriterade åtgärder. MSN önskar att arbetet med framtagande av VA-utbyggnadsplanen påskyndas.

SVAR TSK: Det är igång. första uppstartsmötet för att ta fram en VA-utbyggnadsplan hölls tidigare i höst.

Vidare ser MSN gärna att förtydliga hur arbetet med detaljerat avseende dagvattenhantering ska gå till och koppling till samhällsbyggnadsprocessen. Gärna genom goda exempel på tekniska lösningar. MSN ser också fördel med att genom vattentjänstplanen utreda och peka ut lämpliga ytor där översvämning kan tålas.

SVAR TSK: Taget och återfinns som prioriterad åtgärd i vattentjänstplanen

MSN delar skrivningen att alternativa enskilda/samfälligheter för VA-tjänster kan vara samhällsekonomiskt försvarbart och en bra lösning jämte allmänna VA-tjänster.

MSN ser gärna tydligare koppling mellan vattenplanen och vattentjänstplanen som delas ffa avseende dagvattenfrågan. MSN önskar att fler värden lyfts såsom biologiska och estetiska.

SVAR TSK: vikten av biologiska och estetiska värden har kompletterats till beskrivningen i vattentjänstplanen,

MSN frågar om tillskottsvatten dvs att vatten läcker in i ledningsnätet också innebär potentiell risk för miljöföroreningar läcker in?

SVAR TSK: SEVAB startar uppströmarbete där den frågeställningen ingår under 2023, generellt har Strängnäs inte en tung industrihistoria i marken varvid föroreningar inte läcker i den grad så avloppsvatten setts påverkas. Avloppsslammet håller dessutom god kvalitet vilket det inte hade gjort om betydande markareal var belastad av gamla synder.

MSN önskar att åtgärdsskrivningar om rutiner och arbetet runt dagvattenhantering synkas mellan vattenplanen och vattentjänstplanen

SVAR TSK: ambitionen är att fortsätta jobba samspelt mellan dessa planer då de har samma mål i mångt och mycket.

MSN önskar att miljö kvalitetsnormerna (MKN) tydligare lyfts in i vattentjänstplanen

SVAR TSK: det är taget

SEVAB Strängnäs Energi AB

Numera finns en ökad flexibilitet i 6 § LAV. Detta innebär en ökad utredningsbörda för kommunen. Ändringen medför att kommuner nu har möjligheten att i stället för att ordna en allmän anläggning se över möjligheterna för fastighetsägarna att ordna egna lösningar. Det är mycket möjligt att detta inte är relevant i Strängnäs kommun, men det är viktigt att frågan utreds så att det finns ett bra underlag inför beslut om VO.

SVAR TSK: ökad flexibilitet i 6 § LAV kommer omhändertas i VA-utbyggnadsplanarbetet och det är relevant för Strängnäs kommun. Redan idag har SEVAB som norm att i samband med utredning om behov av VO jämföra alternativa lösningar. Det har som exempel gjorts för Kalkudden-Edsala där de två utredda alternativen ställdes mot varandra och där allmänt VO slutligen ansågs bästa lösningen. Ökad flexibilitet som nu införs kan komma vid handen att det blir större möjligheter för fastighetsägare att ordna egna VA-lösningar istället för att bli tvångsinlösta i det allmänna VA-ledningsnätet. Det arbetet kommer fortgå i framtagande av VA-utbyggnadsplan för Strängnäs kommun.

Det är oklart vad som ligger inom SEVAB:s uppdrag att utföra utredningar och ta fram beslutsunderlag. Detta blir särskilt tydligt när dagvatten och skyfallshanteringen beskrivs. Här skulle det vara bra med en tydlighet vad kommunen respektive va-huvudmannen ska genomföra och finansiera.

Vattentjänstplanen ska innehålla en redogörelse för kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som uppkommer vid skyfall.

SVAR TSK: det här föreslås bli nästa steg efter skyfallskarteringsmodellen som togs fram vintern 22/23. Och det ligger som prioriterad åtgärd att jobba vidare med analys av hur klimatförändringar påverkar VA-tjänsterna, i det arbetet förtydligas också vem som gör vad

Vattentjänstplanen saknar vitala delar för att uppfylla vad som ska omfattas av en vattentjänstplan. Följande områden måste kompletteras till Vattentjänstplanen, VA-utbyggnadsplan, Plan för allmänt VA inklusive skyfall samt Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

SVAR TSK: Tanken med vattentjänstplanen har aldrig varit att den version som nu tagits fram ska vara komplett. Vi visste tidigt att den tiden hade vi inte. Vattentjänstplanen ska byggas vidare och kompletteras med såväl VA-utbyggnadsplan, plan för dagvattenhantering, revidering av dagvattenpolicy samt skyfall- och översvämninganalyser. Vi har antagit att denna version vattentjänstplan för Strängnäs kommun inte medför en betydande miljöpåverkan enligt bestämmelserna i 6 kap. 4–6 §§ miljöbalken och 2–4 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966). Skäl till det är framförallt vattentjänstplanens innehåll som är av strategisk och orienterande karaktär med viljeinriktningar.

SEVAB föreslår att de prioriterade åtgärder som redovisas under kapitel 5 i vattentjänstplanens samrådshandling stryks i sin helhet då dessa saknar kopplingar till vägledningen branschorganisationen för allmänt VA, Svenskt Vatten tagit fram.

SVAR TSK: Svenskt Vatten är branschorganisation för allmänt VA. De prioriterade åtgärderna under kapitel 5 har arbetats fram under lång tid och omfattar, förutom Strängnäs kommuns allmänna VA-tjänster, också 5000 enskilda avloppsanläggningar, 44 mil strandlinje och flera tusen enskilda brunnar i Strängnäs kommun. Dessutom behöver grund- och ytvatten säkras över tid och samhällsviktig infrastruktur och bebyggelse skyddas mot skyfall och översvämningar. Vattentjänstplanens prioriterade åtgärder berör både enskilt och allmän VA över tid för hållbara och robusta VA-tjänster i Strängnäs kommun.

SEVAB föreslår att en reviderad VA-utbyggnadsplan tas fram baserat på befintlig prioriteringsmodell från 2016. En ny värdering av parametern Miljö behöver genomföras utifrån det nya tillägget i § 6 LAV.

SVAR TSK: Taget och första mötet har avverkats mellan TSK, SBK och SEVAB

Befintlig utredning (skyfallskarteringsmodell för fyra tätorter) saknar en analys över vilka områden i kommunen som är värst drabbade av skyfall. SEVAB föreslår därför att kommunen utför en kompletterande utredning där DHI får besvara frågan om vilka områden i kommunen som har högst prioritet och kräver särskilda åtgärder utifrån ett översvämningssperspektiv. Med denna utredning framtagen blir delen "Plan för allmänt VA inklusive skyfall" i Vattentjänstplanen komplett.

SVAR TSK: det pågår som nästa steg och upphandlas i höst för att göra relevanta utredningar i frågan. Vattentjänstplanen kommer revideras och byggas på vartefter.

Kristina Svinhufvud
VA- och återvinningsstrateg